

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Fremsættelsen af nærværende forslag til Inatsisartutlov om borgerbestyrelser i områder uden for den kommunale inddeling er en følge af, at den gældende lov er utidssvarende og ufleksibel på centrale punkter. Eksempelvis dækker den gældende lov alene opgaver, som hjemmestyret (nu selvstyret) løser. Derved dækker den gældende lov ikke de opgaver, som i dag de facto ellers løses i stedet for kommuner eller andre myndigheder. Desuden dækker den gældende lov heller ikke en række af de opgaver, der alene gælder internt i området.

Benævnelsen borgerråd er ændret til borgerbestyrelse. Borgerbestyrelsernes opgaver er i lovforslaget formuleret mere generelt. Det giver med lovforslaget den nødvendige fleksibilitet i forhold til, hvilke opgaver borgerbestyrelsen kan varetage. Jævnfør ovenstående åbner formuleringen i lovforslaget mulighed for, at også opgaver, der er uddelegeret til kommunerne eller andre myndigheder, eller som er forankret lokalt, kan varetages af en borgerbestyrelse.

Til illustration af, hvilke opgaver en borgerbestyrelse bør kunne varetage, er her en oversigt over de væsentligste opgaver, som borgerrådet i Pituffik på nuværende tidspunkt er helt eller delvis ansvarlig for:

A: Vejledning, henvisning og sagsbehandling i administrative opgaver så som:

- afholdelse af valg i form af etablering af afstemningssted og gennemførelse af valg,
- besvarelse af spørgsmål om skat, herunder skatteattester,
- udfyldelse af CITES erklæringer,
- fremskaffelse af bopælsattester,
- udfærdigelse af ansøgninger om udbetaling af arbejdsmarkedsydelse,
- administration af licenser til jagt på moskusokser og rensdyr,
- drift af aftenskole herunder lokaler, undervisere og materiale.

B: Koordinering, informering og varetagelse af værtskab ved repræsentative opgaver så som:

- Besøg af Kongehuset, Inatsisartut, Naalakkersuisut, embedsfolk, præster, firmaer, offentlige institutioner m.v.

- assistance til personer fra Qaanaaq, Qeqertat, Siorapaluk og Savissivik, som er i Pituffik,
- afholdelse af Grønlands nationaldag,
- deltagelse i koordineringsmøder med politi, den danske forbindelsesofficer og Air Greenland,
- deltagelse i informationsmøder med US Air Force og virksomheder med servicekontrakt,
- deltagelse i afholdelse af Armed Forces Day hvert forår,
- deltagelse i opdatering af Informationskanal lokalt.

Det er borgerbestyrelsen ansvar løbende at drage omsorg for, at borgerbestyrelsen har de fornødne fuldmagter fra Grønlands Selvstyre og andre relevante myndigheder til at varetage opgaverne.

2. Hovedpunkter i forslaget

I den gældende Landstingslov om borgerråd i områder uden for den kommunale inddeling fastsætter § 1:

”Landsstyret kan overlade til et lokalt borgerråd at varetage opgaver eller dele heraf på landsstyrets vegne i dansk-amerikanske forsvarsområder eller andre områder uden for den kommunale inddeling. Opgaverne kan f.eks. vedrøre sociale, kulturelle, undervisningsmæssige og andre forhold, hvor hjemmestyret løser opgaver, som vedrører beboerne i området.”

I forhold til den gældende lov foreslås en ændring af navnet fra borgerråd til borgerbestyrelse. Denne ændring er alene en sproglig ændring, der ikke regulerer borgerbestyrelsens arbejdsområde. Den sproglige ændring foreslås for at anvende betegnelsen bestyrelse, der anvendes i bygdebestyrelse og i kommunalbestyrelse.

I lovforslagets § 1 er borgerbestyrelsens opgaver beskrevet generelt. Det er en ændring i forhold til den gældende lovs beskrivelse af borgerrådets opgaver, som er meget specifik og dermed ufleksibel. Den manglende fleksibilitet har med udviklingen i områderne og opgaverne vist sig uhensigtsmæssig. Eksempelvis er varetagelse af opgaver, som kommunerne eller andre myndigheder ellers løser, samt koordinerende opgaver, der er lokalt forankret, ikke omfattet af den gældende lov.

Beskrivelsen foreslås derfor ændret til, at en borgerbestyrelse kan varetage opgaver eller dele heraf på Grønlands Selvstyres vegne i beboede områder uden for den kommunale inddeling. Derved omfattes principielt også opgaver, der ellers er uddelegeret til varetagelse af kommuner eller andre myndigheder. En borgerbestyrelsens opgaver vil således blive en blanding af sager, som ellers skulle varetages af Grønlands Selvstyre, af en kommune eller af en anden myndighed. Som eksempel på en opgave fra en anden myndighed kan nævnes, at Grønlands Naturinstitut har fået hjælp fra borgerrådet til at monitorere moskusokser i et større område i og omkring Pituffik.

På nuværende tidspunkt er der ét borgerråd i landet. Det er borgerrådet i Pituffik. Borgerrådet i Pituffik er det offentliges ansigt udadtil. Borgerrådet yder offentlig service til lokale borgere og besøgende i Pituffik.

Den nugældende Landstingslov om borgerråd i områder uden for den kommunale inddeling fastsætter § 2:

”Borgerrådene vælges af de beboere, som har fast bopæl i området og har haft det i mindst 6 måneder, er danske og nordiske statsborgere og er skattepligtige til Grønlands Hjemmestyre. Stk. 2. Landsstyret fastsætter bestemmelser om valg af rådets medlemmer herunder om værdighedskrav til medlemmerne.”

I den foreslåede bestemmelse er § 2 blevet forenklet og udbygget og omfatter i forslaget både § 2 og § 3. Eksempelvis er der ikke et krav skattepligtigt. Desuden er bestemmelser om antal medlemmer og valgperiode samt om valget og valgbarhed flyttet fra bekendtgørelsen til lovudkastet. Samtidig er der for disse områder sket en tilpasning, så der er bedre overensstemmelse med de bestemmelser, der er gældende for valg til kommunalbestyrelse og bygdebestyrelse.

Derudover er lovforslaget sprogligt opdateret i forhold til den eksisterende Landstingslov nr. 13 af 20. oktober 1988 om borgerråd i områder uden for den kommunale inddeling.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Udgifter til borgerråd (foreslås fremover kaldet borgerbestyrelse) reguleres i finansloven. På nuværende tidspunkt er der kun et borgerråd. Det er borgerrådet i Pituffik. I finanslov for 2021 er udgiften til borgerrådet i Pituffik reguleret på konto 10.03.04 Borgerråd (Tilskudsbevilling) med en bevilling på 403.000 kr.

Skulle det besluttes at oprette yderligere borgerbestyrelser, vil omkostningerne til hver borgerbestyrelse løbe op i minimum et beløb tilsvarende det, som er afsat til borgerbestyrelsen i Pituffik.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Konsekvenser for miljø, natur og folkesundhed

Forslaget har ingen konsekvenser for miljø, natur eller folkesundhed.

6. Konsekvenser for borgerne

Med den foreslåede lovtekst vil nye forvaltningsområder kunne omfattes af loven uden, at det kræver, at loven bliver ændret. Dette vil smidiggøre sagsgangen mellem borgere og myndigheder.

7. Andre væsentlige konsekvenser

For det nuværende borgerråd sker ved ikrafttræden den ændring, at det skifter navn til borgerbestyrelse. Derudover fortsætter det sit virke i henhold til denne lov.

8. Høring af myndigheder og organisationer m.v.

Høringen er foretaget i perioden fra 16. december 2019 til 16. januar 2020. Følgende er blevet hørt: Departementet for Miljø og Natur, Departementet for Finanser, Departementet for Uddannelse, Kultur og Kirke, Departementet for Udenrigsanliggender, Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug, Departementet for Sociale Anliggender og Justitsvæsen, Departementet for Erhverv, Energi, Forskning og Arbejdsmarked, Departementet for Boliger og Infrastruktur, Departementet for Råstoffer, Departementet for Sundhed, Arktisk Kommando, Borgerrådet i Pituffik, Avannaata Kommunia, Kommune Qeqertalik, Qeqqata Kommunia, Kommuneqarfik Sermersooq, Kommune Kujalleq, Politiet i Grønland

Der er indkommet 8 høringssvar, jævnfør listen nedenfor.

Indkommet dato	Myndighed	Indhold i høringssvaret	Høringssvaret giver anledning til
16/12 2019	Departementet for Sociale Anliggender og Justitsområdet	Ingen bemærkninger	
17/12 2019	Departementet for Erhverv, Energi, Forskning og Arbejdsmarked	Ingen bemærkninger	
19/12 2019	Arktisk Kommando	Ingen bemærkninger	
6/1 2020	Sulisitsisut – Grønlands Erhverv	Ingen bemærkninger	
13/1 2020	Departementet for Sundhed	Ingen bemærkninger	
14/1 2020	Kommuneqarfik Sermersooq	Ingen bemærkninger	
29/1 2020	Kommune Qeqertalik	Ingen bemærkninger	

15/1-20	Kommune Kujalleq	<p>Kommunen anfører at der i bemærkningerne står at ”Borgerbestyrelsen skal løbende andrage omsorg for, at de har de fornødne fuldmagter fra selvstyret og kommuner til at behandle området” og at kommunen har vanskeligheder ved at se, at en fuldmagt fra en kommune er relevant.</p> <p>Kommunen anbefaler desuden at det overvejes et sted i lovforslaget eller bemærkninger at uddybe, hvornår der skal afholdes valg til borgerbestyrelsen, idet lovforslaget angiver en ikrafttrædelsesdato der er 1. august 2020, mens bekendtgørelse om valg til borgerrådet, angiver en valgperiode der løber fra 1. juni.</p> <p>Derudover anbefaler kommunen at der sikres overensstemmelser omkring valgretsbestemmelserne mellem lovforslaget og den bekendtgørelse der opretholdes.</p>	<p>Indarbejdes ved at fjerne kommuner fra sætningen.</p> <p>Indarbejdes ved at forny bekendtgørelsen.</p> <p>Indarbejdes blandt andet ved at forny bekendtgørelsen.</p>
---------	---------------------	---	---

Efter høringen er der foretaget lovtekniske ændringer af teksten. Der er ikke sket væsentlige ændringer af indholdsmæssig karakter. Der er derfor ikke foretaget ny offentlig høring.

Bemærkninger til forslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til stk. 1

Bestemmelsen er sprogligt ændret i forhold til den gældende lov, så beskrivelsen af de opgaver, som borgerrådet kan have ansvar for, er formuleret generelt. Derudover er der ikke tilsigtet ændring af bestemmelsen.

Bestemmelsen fastlægger rammerne for borgerbestyrelseres varetagelse af opgaver eller dele heraf på vegne af Grønlands Selvstyre i beboede områder uden for den kommunale inddeling.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger.

Til stk. 2

Bestemmelsen er ny og giver Naalakkersuisut mulighed for at beslutte at nedlægge en borgerbestyrelse, hvis Naalakkersuisut ikke længere finder behov for, at opgaverne udføres af en borgerbestyrelse.

Til stk. 3

Bestemmelsen er ny. Den anførte opremsning af mulige begrundelser for at nedlægge en borgerbestyrelse anses for udtømmende.

Til § 2

Bestemmelsen er ny. Bestemmelse fra bekendtgørelsen er indarbejdet i lovforslaget.

Til stk. 1

Ved et område forstås et afgrænset og fysisk eller administrativt sammenhængende område. Der kan vælges én borgerbestyrelse for hver valgkreds.

Til stk. 2

En borgerbestyrelse kan bestå af 3 eller 5 medlemmer. Såfremt der ikke foreligger en beslutning om antallet af medlemmer, skal der vælges 3 medlemmer. Den situation kan eksempelvis opstå, hvor en ny borgerbestyrelse bliver etableret.

Til stk. 3

Det er borgerbestyrelsen, som fastsætter antallet af medlemmer i den kommende valgperiodes borgerbestyrelse. Beslutning om antallet af medlemmer skal foretages i borgerbestyrelsen senest 3 måneder inden valgdagen. Det vil sige senest den 1. marts det år, hvor der er valg.

Til § 3

Bestemmelsen regulerer hvilke personer, der har valgret til en borgerbestyrelse.

Bestemmelsen om valgret er udbygget blandt andet ved, at dele fra bekendtgørelsen er indarbejdet i lovforslaget.

Til stk. 1

Bestemmelsen er ændret således, at der ikke længere er krav om, at man skal være skattepligtig i Grønland for at være stemmeberettiget.

Samtidig er der for bestemmelsen sket en tilpasning, så der er bedre overensstemmelse med de bestemmelser, der er gældende for valg til kommunalbestyrelse og bygdebestyrelse.

Bestemmelsen fastsætter under punkt 1, at valgret har de, som har dansk indfødsret, som er fyldt 18 år, som har haft fast bopæl i Grønland i mindst 6 måneder forud for valgets afholdelse, og som have haft fast bopæl i det pågældende område uden for kommunal inddeling senest 6 uger forud for valget. Undtaget for valgret er personer, som er umyndiggjort med retsvirkning i Grønland.

Bestemmelsen fastsætter under punkt 2, at valgret har de, som er statsborger i et af de øvrige nordiske lande, som er fyldt 18 år, som har haft fast bopæl i riget i mindst 3 år, som har haft fast bopæl i Grønland i mindst 6 måneder forud for valgets afholdelse, og som have haft fast bopæl i det pågældende område uden for kommunal inddeling senest 6 uger forud for valget. Undtaget for valgret er personer, som er umyndiggjort med retsvirkning i Grønland.

Under punkt 2 følger bestemmelsen ikke det, som er gældende ved kommunalvalg, hvad angår nationalitet. Dette skyldes, at der i områder uden for kommunal inddeling kan der være bosiddende et stort antal personer, der ikke er statsborger i et nordisk land, og som i givet fald ville kunne udgøre et markant flertal af personer med valgret.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger.

Til stk. 2

Bestemmelsen fastsætter i lighed med bestemmelser for andre valg, at ingen kan udøve valgret uden at være optaget på valglisten.

Jf. § 3, stk. 4, kan bestemmelser om valglisten fastsættes af Naalakkersuisut ved bekendtgørelse.

Til § 4

Bestemmelsen regulerer hvilke personer, der er valgbare til borgerbestyrelser.

Bestemmelsen om valgbarhed er udbygget blandt andet ved, at dele fra bekendtgørelsen er indarbejdet i lovforslaget.

Til stk. 1

Bestemmelsen fastsætter, at der er samme kriterier for at være valgbar til borgerbestyrelse, som gælder for at have valget.

Samtidig er der for bestemmelsen sket en tilpasning, så der er bedre overensstemmelse med de bestemmelser, der er gældende for valg til kommunalbestyrelse og bygdebestyrelse.

For at være valgbar må kandidaten ikke inden for de sidste 5 år ved endelig dom eller bødevedtagelse være blevet pålagt en kriminalretlig foranstaltning eller inden for de sidste 3 år have været undergivet kriminalretlig foranstaltning for et forhold, der i almindeligt omdømme gør vedkommende uværdig til at være medlem af borgerbestyrelsen. Fristerne regnes fra valgdagen.

Til stk. 2

Bestemmelsen er ny. Bestemmelsen fastsætter i lighed med bestemmelser for andre valg, at en person altid kan opstille til valg uanset indsigelser om manglende valgbarhed på grund af kriminalretlige foranstaltninger.

Til stk. 3

Bestemmelsen er ny. Anmeldelse skal ske skriftligt og med underskrift. Bestemmelsen er sammenlignelig med inatsisartutlov om valg til Inatsisartut og inatsisartutlov om valg til kommunalbestyrelser.

Jf. § 3, stk. 4, kan bestemmelser om anmeldelse af kandidater fastsættes nærmere af Naalakkersuisut.

Til stk. 4

Bestemmelsen giver Naalakkersuisut bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om valg af medlemmer til en borgerbestyrelse, herunder blandt andet nedsættelse af valgbestyrelse, udarbejdelse af valgliste, anmeldelse af kandidater, regulering af stemmeafgivelse, valgets gennemførelse af valg samt opgørelse af og indberetning om valgets resultat.

Begrundelsen for, at disse forhold kan reguleres af Naalakkersuisut, er, at det skal være muligt at fastsætte bestemmelser, som er tilpasset til det enkelte område uden for den kommunale inddeling.

Til § 5

Bestemmelsen er ny.

Bestemmelsen fastsætter, at borgerbestyrelsen på det konstituerende møde vælger formanden for borgerbestyrelsen. Formanden er valgt for hele valgperioden.

Til stk. 2

Bestemmelsen fastsætter, at borgerbestyrelsen skal vedtage sin egen forretningsorden.

Til stk. 3

Bestemmelsen fastsætter, at borgerbestyrelsen skal fremsende en kopi af den vedtagne forretningsorden. Dette kan gøres pr. mail til tilsyn@nanoq.gl.

Til stk. 4

Bestemmelsen fastsætter, at Naalakkersuisut i en bekendtgørelse kan fastsætte nærmere bestemmelser om borgerbestyrelsens virke. Det kan eksempelvis være i form af normalforretningsorden, som borgerbestyrelsen kan benytte som skabelon.

Til § 6

Bestemmelsen er med redaktionelle ændringer stort set en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i § 3, og der er ikke tiltænkt ændringer.

Bestemmelsen fastsætter, at Naalakkersuisut i en bekendtgørelse fastsætter regler om borgerbestyrelsens aflæggelse af regnskab, dets revision, fremsættelse af budgetforslag og i øvrigt forvaltning af økonomiske anliggender.

Til § 7

Bestemmelsen er med redaktionelle ændringer en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i § 4, og der er ikke tiltænkt ændringer.

Bestemmelsen fastsætter, at der på den årlige finanslov skal fastsættes et beløb til borgerbestyrelser til at varetage de opgaver, som denne Inatsisartutlov foreskriver samt til borgerbestyrelsers administration.

Til § 8

Til stk. 1

Bestemmelsen angiver, at Inatsisartutloven træder i kraft den 1. januar 2022.

Til stk. 2

Bestemmelsen sikrer, at regler fastsat med hjemmel i den hidtil gældende landstingslov forbliver i kraft, indtil de ophæves af en ny bekendtgørelse. Den gældende bekendtgørelse er Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 8 af 21. marts 2005 om valg til borgerråd.